

NEUVOSTON DIREKTIIVI 98/59/EY,

annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998,

työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽¹⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo, että

- (1) selkeyden ja järjeistämisen takia olisi kodifioitava työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 17 päivänä helmikuuta 1975 annettu neuvoston direktiivi 75/129/ETY ⁽³⁾,
- (2) on tärkeitä antaa työntekijöille nykyistä parempi suoja joukkovähentämistilanteissa ja samalla ottaa huomioon tasapainoisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tarve yhteisössä,
- (3) lisääntyvästä lähenemisestä huolimatta on yhä eroja jäsenvaltioissa voimassa olevissa lainsäädännöissä, jotka koskevat tällaiseen vähentämiseen liittyviä käytännön järjestelyjä, vähentämisessä noudatettavaa menettelyä ja vähentämisestä työntekijöille aiheutuvien seurausten lieventämiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä,
- (4) nämä erot voivat välittömästi vaikuttaa sisämarkkinoiden toimintaan,
- (5) sosiaalisesta toimintaohjelmasta 21 päivänä tammi-kuuta 1974 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽⁴⁾ on määräykset joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettavasta direktiivistä,
- (6) yhteisön 11 jäsenvaltion tai hallitusten päämiesten Strasbourgissa 9 päivänä joulukuuta 1989 pitämässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksymän yhteisön peruskirjan työntekijöiden sosiaalisista perusoikeuksista 7 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäinen virke ja toinen alakohta, 17 kohdan

ensimmäinen alakohta sekä 18 kohdan kolmas luetelma kohta kuuluvat:

”7. Sisämarkkinoiden toteutumisen on johdettava Euroopan yhteisön työntekijöiden elin- ja työolosuhteiden paranemiseen (...).

Tämän parannuksen on tarvittaessa ulotuttava tiettyihin työelämän säätelyyn liittyviin tekijöihin, kuten menettelyihin joukkovähentämisessä ja konkurseissa.

(...)

17. Tiedottamista ja työntekijöiden kuulemista sekä työntekijöiden osallistumista on kehitettävä tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon eri jäsenvaltioissa voimassaoleva käytäntö,

(...)

18. Kyseistä tiedottamista, neuvotteluja ja osallistumista on sovellettava oikeaan aikaan, erityisesti seuraavissa tapauksissa:

— (...)

— (...)

— joukkovähentämismenettelyissä.

— (...),”

(7) tätä lainsäädäntöä on sen vuoksi tarpeen lähentää perustamissopimuksen 117 artiklassa tarkoitettulla tavalla,

(8) laskettaessa irtisanomisten määrää tässä direktiivissä säädetyn joukkovähentämisen määritelmän mukaisesti olisi muut työnantajan aloitteesta tapahtuneet työsopimusten päättymiset rinnastettava vähentämiin, jos niitä on vähintään viisi,

(9) olisi säädettävä, että tätä direktiiviä sovelletaan periaatteessa myös sellaisiin joukkovähentämiin, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta yrityksen toiminnan päättymisestä,

(10) olisi annettava jäsenvaltioille mahdollisuus säätää, että työntekijöiden edustajat voisivat käyttää asian-
tuntija-apua tiedottamiseen ja neuvotteluihin

⁽¹⁾ EYVL C 210, 6.7.1998

⁽²⁾ EYVL C 158, 26.5.1997, s. 11

⁽³⁾ EYVL L 48, 22.2.1975, s. 29, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/56/ETY (EYVL L 245, 26.8.1992, s. 3).

⁽⁴⁾ EYVL C 13, 12.2.1974, s. 1

todennäköisesti liittyvien asioiden monimutkaisuuden vuoksi,

- (11) olisi varmistettava, että tiedottamiseen, neuvotteluihin ja ilmoittamiseen liittyvät työnantajan velvollisuudet ovat riippumattomia siitä, onko päätös joukkovähentämisistä lähtöisin työnantajalta tai yrityksestä, jolla on määräysvalta työnantajaan nähden,
- (12) jäsenvaltioiden olisi valvottava, että työntekijöiden edustajilla ja/tai työntekijöillä on käytettävissään hallinnolliset ja/tai oikeudelliset menettelytavat sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin asettamia velvollisuuksia noudatetaan, ja
- (13) tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioita velvoittaviin määräaikoihin, joiden kuluessa jäsenvaltioiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöään liitteessä I olevassa B osassa mainitut direktiivit,

aloitteesta yhdestä tai useammasta syystä, ja joka ei liity yksittäisiin työntekijöihin, jos vähentämiset koskevat vähintään viittä työntekijää.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

- a) määräajaksi tai tiettyjä tehtäviä varten tehtyihin sopimuksiin liittyvään joukkovähentämiseen, jollei vähentäminen tapahdu ennen määräajan päättymistä tai tehtävien loppuun suorittamista;
- b) julkisyhteisöjen tai julkisoikeudellisten laitosten (tai niissä jäsenvaltioissa, joissa tätä käsitettä ei tunneta, näitä vastaavien laitosten) palveluksessa oleviin työntekijöihin;
- c) merialusten miehistöihin.

II JAKSO

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

Tiedottaminen ja neuvottelu

I JAKSO

2 artikla

Määritelmät ja soveltamisala

1 artikla

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ”joukkovähentämisellä” työnantajan toimeenpanemia irtisanomisia yhdestä tai useammasta syystä, joka ei liity yksittäisiin työntekijöihin, kun irtisanomiset koskevat jäsenvaltion valinnan mukaan määrää, joka on:
- i) joko 30 päivän aikana
- vähintään 10 yrityksissä, joissa tavallisesti on enemmän kuin 20 mutta vähemmän kuin 100 työntekijää,
 - vähintään 10 prosenttia työntekijöistä yrityksissä, joissa tavallisesti on vähintään 100 mutta vähemmän kuin 300 työntekijää,
 - vähintään 30 yrityksissä, joissa tavallisesti on vähintään 300 työntekijää,
- ii) tai 90 päivän aikana vähintään 20 kyseisen yrityksen tavallisesta työntekijöiden määrästä riippumatta;
- b) ”työntekijöiden edustajilla” niitä, jotka jäsenvaltioiden lainsäädännön tai käytännön mukaan edustavat työntekijöitä.

Laskettaessa 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vähennysten lukumäärää, vähentämiseen rinnastetaan sellainen työ sopimuksen päättymisen, joka tapahtuu työnantajan

1. Kun työnantaja harkitsee työntekijöiden joukkovähentämistä, työnantajan on aloitettava hyvissä ajoin neuvottelut työntekijöiden edustajien kanssa sopimuksen pääsemiseksi.

2. Näissä neuvotteluissa on käsiteltävä ainakin mahdollisuuksia joukkovähentämisen välttämiseksi tai niiden kohteena olevien työntekijöiden määrän rajoittamiseksi sekä seurausten pienentämiseksi käyttämällä sosiaalisia toimenpiteitä varsinkin vähentämisen kohteeksi joutuneiden työntekijöiden työllistämiseksi tai kouluttamiseksi uudelleen.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että työntekijöiden edustajat voivat käyttää asiantuntija-apua kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti.

3. Jotta työntekijöiden edustajilla on mahdollisuus tehdä rakentavia ehdotuksia, työnantajan on hyvissä ajoin neuvottelujen kuluessa:

- a) annettava heille kaikki tarvittavat tiedot ja
- b) aina ilmoitettava heille kirjallisesti:
- i) suunnitellun vähentämisen syyt;
 - ii) vähennettävien työntekijöiden lukumäärä ja ryhmät;
 - iii) tavallisesti työssä olevien työntekijöiden lukumäärä sekä ryhmät, joihin he kuuluvat;
 - iv) aika, jonka kuluessa vähentäminen on määrä toteuttaa;

v) suunnitellut perusteet, joilla vähennettävät työntekijät valitaan, sikäli kun kansallinen lainsäädäntö ja/tai käytäntö antavat työnantajalle oikeuden päättää valinnasta;

vi) laskentamenetelmä, jolla lasketaan kaikki muut mahdolliset korvaukset vähentämisistä, paitsi ne korvaukset, jotka on vahvistettu kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä.

Työnantajan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle vähintään jäljennös kirjallisen ilmoituksen niistä kohdista, joissa on b alakohdan i–v alakohdassa tarkoitettut tiedot.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa säädettyjä velvollisuuksia sovelletaan riippumatta siitä, onko joukkovähentämisistä päättänyt työnantaja tai yritys, jolla on määräysvalta työnantajaan nähden.

Tutkittaessa tässä direktiivissä säädettyjen tiedottamis-, neuvottelu- ja ilmoittamisvelvollisuuksien oletettuja rikkomisia, ei oteta huomioon työnantajan perusteluja siitä, että hän ei ole saanut tarvittavia tietoja yritykseltä, jonka tekemä päätös johtaa joukkovähentämiseen.

III JAKSO

Joukkovähentämismenettely

3 artikla

1. Työnantajan on kirjallisesti ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista suunnitelluista joukkovähentämisistä.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että työnantajan on tiedotettava toimivaltaiselle viranomaiselle vain tämän vaatimuksesta sellaisista suunnitelluista joukkovähentämisistä, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta yrityksen toiminnan päättymisestä.

Ilmoituksessa on oltava kaikki suunniteltuja joukkovähentämisistä ja 2 artiklassa tarkoitettuja työntekijöiden edustajien kanssa käytäviä neuvotteluja koskevat tarvittavat tiedot ja erityisesti vähentämisen syyt, vähennettävien työntekijöiden määrä, tavallisesti työllistettyjen työntekijöiden määrä ja aika, jonka kuluessa vähentäminen on määrä toteuttaa.

2. Työnantajan on toimitettava työntekijöiden edustajille jäljennös 1 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta.

Työntekijöiden edustajat voivat lähettää mahdolliset huomautuksensa toimivaltaiselle viranomaiselle.

4 artikla

1. Suunniteltua joukkovähentämistä, josta on ilmoitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, ei saa toteuttaa ennen kuin on kulunut 30 päivää 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta eikä noudattamatta säännöksiä, jotka koskevat irtisanomiseen liittyviä yksilökohtaisia oikeuksia.

Jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle valtuudet lyhentää edellisessä alakohdassa mainittua aikaa.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on käytettävä 1 kohdassa tarkoitettu aika pyrkien ratkaisemaan suunnitellusta joukkovähentämisestä aiheutuvat ongelmat.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettu alkuperäinen määräaika on lyhyempi kuin 60 päivää, jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle valtuudet pidentää sen 60 päiväksi ilmoituksesta lukien, jos on todennäköistä, että suunnitellusta joukkovähentämisestä aiheutuvia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan alkuperäisessä määräajassa.

Jäsenvaltio voi antaa toimivaltaiselle viranomaiselle edellä säädettyä laajemmat valtuudet pidentämiseen.

Työnantajalle on ilmoitettava pidennyksestä ja sen perusteista ennen 1 kohdassa tarkoitettua alkuperäisen määräajan päättymistä.

4. Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa tätä artiklaa joukkovähentämisin, jotka johtuvat tuomioistuimen päätökseen perustuvasta yrityksen toiminnan päättymisestä.

IV JAKSO

Loppusäännökset

5 artikla

Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita soveltamasta tai antamasta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetään tai sallimasta taikka edistämästä työntekijöille edullisempien työehtosopimusten soveltamista.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että työntekijöiden edustajilla ja/tai työntekijöillä on käytettävissään oikeudelliset ja/tai hallinnolliset menettelytavat sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin säännöksiä noudatetaan.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava kirjallisina komissiolle ne keskeiset kansalliset säännökset ja määräykset, jotka on annettu tai annetaan tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä.

8 artikla

1. Kumotaan liitteessä I olevassa A osassa luetellut direktiivit sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä I olevassa B osassa olevia jäsenvaltioita velvoittavia määräaikoja.

2. Viittauksia kumottuihin direktiiveihin pidetään viittauksina tähän direktiiviin ja ne luetaan liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

9 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

10 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 20 päivänä heinäkuuta 1998.

Neuvoston puolesta

W. MOLTERER

Puheenjohtaja

LIITE I

A OSA

Kumotut direktiivit

(8 artiklassa tarkoitettut)

Neuvoston direktiivi 75/129/ETY ja sen muutos:

Neuvoston direktiivi 92/56/ETY.

B OSA

Luettelo kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen määräajoista

(8 artiklassa tarkoitettut)

Direktiivi	Määräaika
75/129/ETY (EYVL L 48, 22.2.1975, s. 29)	19 päivä helmikuuta 1977
92/56/ETY (EYVL L 245, 26.8.1992, s. 3)	24 päivä kesäkuuta 1994

LIITE II

VASTAAVUUSTAULUKKO

Direktiivi 75/129/ETY	Tämä direktiivi
1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohtan 1 kohta	1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan i) alakohdan ensimmäinen luetelmakohta
1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohtan 2 kohta	1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan i) alakohdan toinen luetelmakohta
1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohtan 3 kohta	1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan i) alakohdan kolmas luetelmakohta
1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan toinen luetelmakohta	1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan ii) alakohta
1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta	1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta
1 artiklan 1 kohdan toinen alakohta	1 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
1 artiklan 2 kohta	1 artiklan 2 kohta
2 artikla	2 artikla
3 artikla	3 artikla
4 artikla	4 artikla
5 artikla	5 artikla
5 a artikla	6 artikla
6 artiklan 1 kohta	—
6 artiklan 2 kohta	7 artikla
7 artikla	—
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	Liite I
—	Liite II